

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๘ - ๓๙/๒๕๕๗

วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลล้มละลายกลางส่งคำโต้แย้งของลูกหนี้ ในคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ถ. ๑๔๒๒/๒๕๕๔ และคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ถ. ๘๕๕/๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลล้มละลายกลางโดยสำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำโต้แย้งของลูกหนี้ (บริษัท ไทยไอโซวอลล์ จำกัด ที่ ๑ และนายชาย โฆษะวิสุทธิ ที่ ๓) ในคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ถ. ๑๔๒๒/๒๕๕๔ และของลูกหนี้ (บริษัท โรโตพลาสติก จำกัด ที่ ๑ กับพวก รวม ๓ ราย) ในคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ถ. ๘๕๕/๒๕๕๔ รวม ๒ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๗

ข้อเท็จจริง สรุปว่า คำร้องที่หนึ่ง เดิมบริษัท ไทยไอโซวอลล์ จำกัด ลูกหนี้ที่ ๑ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีล้มละลายหมายเลขดำที่ ถ. ๑๔๒๒/๒๕๕๔ ทำสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีกับธนาคารดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) สาขาสาหร่ายน้ำทิพย์ - สุขุมวิท (เจ้าหนี้เดิม) โดยมีบริษัท โฆษะโฮลดิ้ง จำกัด ลูกหนี้ที่ ๒ และนายชาย โฆษะวิสุทธิ ลูกหนี้ที่ ๓ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในคดีดังกล่าว ทำสัญญากู้ประกัน แล้วลูกหนี้ที่ ๑ ผิดนัดชำระหนี้ ธนาคารฯ เจ้าหนี้ทวงถามลูกหนี้ทั้งสามให้ชำระหนี้ ก็เพิกเฉย ธนาคารฯ เจ้าหนี้จึงบอกเลิกสัญญา ต่อมาบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) ได้รับซื้อสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ สิทธิเรียกร้อง ตลอดจนหลักประกันของสินทรัพย์นั้นทั้งหมด จากธนาคารดีบีเอส ไทยท努 ฯ ซึ่งรวมถึงสินเชื่อหรือหนี้ของลูกหนี้ทั้งสามด้วย และต่อมาบริษัท บริหารสินทรัพย์แม็กซ์ จำกัด ได้รับซื้อหรือรับโอนสินทรัพย์ สิทธิเรียกร้อง หลักประกัน ซึ่งรวมถึงสินเชื่อหรือหนี้ของลูกหนี้ทั้งสามดังกล่าว จากบริษัทเงินทุน ธนชาติ ฯ และได้ทวงถามให้ลูกหนี้ทั้งสามชำระหนี้แล้ว แต่ลูกหนี้ทั้งสามไม่ชำระ บริษัท บริหารสินทรัพย์แม็กซ์ จำกัด จึงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องลูกหนี้ทั้งสามต่อศาลล้มละลายกลางเพื่อขอให้มีการพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดและพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ตามคดีล้มละลายหมายเลขดำดังกล่าว

คำร้องที่สอง บริษัท โรโตพลาสติก จำกัด ลูกหนี้ที่ ๑ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๑ ในคดีล้มละลาย หมายเลขดำที่ ล. ๘๕๕/๒๕๕๔ ได้ขอสินเชื่อประเภทหนี้เบิกเงินเกินบัญชี หนี้เงินกู้ หนี้เงินกู้กิจการ วิเทศธนกิจ และหนังสือรับรอง (การขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกัน) กับธนาคารดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) สาขาสาหร่ายน้ำทิพย์ - สุขุมวิท (เจ้าหนี้เดิม) โดยทำหนังสือสัญญากับธนาคารฯ เจ้าหนี้ ในกรณีต่างๆ มีนายชาย โฆษะวิสุทธิ ลูกหนี้ที่ ๒ และนายเอกลักษณ์ บัวทอง ลูกหนี้ที่ ๓ ซึ่งเป็น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ในคดีดังกล่าว เป็นผู้ค้ำประกัน ต่อมาบริษัทเงินทุน ธนชาติ จำกัด (มหาชน) ได้ทำสัญญาซื้อหนี้เงินกู้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จากธนาคารดีบีเอส ไทยท努ฯ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้สินทรัพย์ ด้วยคุณภาพ และบริษัทเงินทุน ธนชาติฯ ได้ทำสัญญาโอนสิทธิในการรับซื้อหนี้เงินกู้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ให้แก่บริษัท บริหารสินทรัพย์แม็กซ์ จำกัด เป็นผลให้บริษัท บริหารสินทรัพย์แม็กซ์ จำกัด ได้รับไปซึ่งสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิเรียกร้องต่างๆ ในสินทรัพย์ด้วยคุณภาพและหลักประกันสินทรัพย์ ดังกล่าว รวมทั้งสิทธิเรียกร้องในสัญญาสินเชื่อทั้งหมดของลูกหนี้ทั้งสามด้วย บริษัท บริหารสินทรัพย์ แม็กซ์ จำกัด ได้ทวงถามให้ลูกหนี้ทั้งสามชำระหนี้แล้วก็ไม่ชำระ บริษัท บริหารสินทรัพย์แม็กซ์ จำกัด จึงเป็นโจทก์ยื่นฟ้องลูกหนี้ทั้งสามเป็นจำเลยต่อศาลล้มละลายกลางดังกล่าว

ลูกหนี้ทั้งสองคำร้อง ให้การปฏิเสธฟ้องของเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ทั้งสองคดี

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญฯ และรับไว้ พิจารณาวินิจฉัย และเห็นว่าลูกหนี้ทั้งสองคำร้องโต้แย้งในทำนองเดียวกัน จึงให้รวมการพิจารณาทั้งสอง คำร้องเข้าด้วยกัน

พิจารณาคำร้องทั้งสองแล้ว ข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตรี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ หรือไม่นั้น เห็นว่า พระราช บัญญัติและพระราชกำหนดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นกฎหมายในระดับเดียวกัน และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ประกอบมาตรา ๖ มิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า มีบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกันได้ โดยศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้เฉพาะกรณีที่โต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เท่านั้น ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พระราช บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ มาตรา ๓๘ ตรี ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดฯ และพระราช กำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๗ หรือไม่ นั้น ก็เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่รับรองว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ บัญญัติหลักการที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และรับรองให้บุคคลสามารถอ้างเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาล โดยบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่มีข้อความใดที่รับรองสิทธิหรือให้อำนาจแก่บุคคลหรือองค์กรอันจะนำไปอ้างว่า บทบัญญัติใด ของกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญในมาตราดังกล่าวได้ ส่วนกรณีมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๕ และ ๔๐/๒๕๕๕ วินิจฉัยไว้แล้วว่าพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๓๘ ตี และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ ฯ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อโต้แย้งดังกล่าวของลูกหนี้ ตามคำร้องทั้งสอง

คงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเพียงว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๓๘ ตี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ ฯ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค” ส่วนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตี วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ บัญญัติว่า “การโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่สำคัญให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตาม มาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” สำหรับพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการโอนสินทรัพย์ที่เป็นสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ หากบริษัทบริหารสินทรัพย์มอบหมายให้ผู้รับชำระหนี้เดิมเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ที่เกิดขึ้น การโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวเป็นอันชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตาม มาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง

และพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ ตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่เก็บรักษาบัญชีและรายชื่อลูกหนี้ตามสินทรัพย์ที่โอนไปแล้วนั้นไว้เป็นบัญชีเฉพาะ และให้ลูกหนี้มีสิทธิตรวจบัญชีรายชื่อของตนได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ตัวแทนเรียกเก็บ และรับชำระหนี้เป็นบุคคลอื่นที่มีชื่อผู้รับชำระหนี้เดิม ให้บริษัทบริหารสินทรัพย์บอกกล่าวการโอนสิทธิ เรียกร้องไปยังลูกหนี้ นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะรักษาความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน และหาก ปลดหนี้เงินชำระอาจเกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ในการรับโอนสินทรัพย์ที่ได้รับความเห็นชอบ จากธนาคารแห่งประเทศไทย การบอกกล่าวการโอนตามวรรคสามอาจกระทำโดยประกาศรายการพร้อม รายละเอียดตามสมควรในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลาย อย่างน้อยหนึ่งฉบับเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามวัน และให้ถือว่าเป็นการบอกกล่าวการโอนตาม มาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

บทบัญญัติดังกล่าว พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ได้วางหลักทั่วไป ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในฐานะผู้บริโภคไว้ และจะมีหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างไร ให้เป็น ไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยกฎหมายดังกล่าวจะต้องบัญญัติให้มีองค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนด มาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ส่วนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ มาตรา ๓๘ ตรี บัญญัติเรื่องการโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการควบกิจการเข้าด้วยกัน หรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงินอื่น โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการไม่ต้องบอกกล่าว การโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ไม่กระทบกระเทือน สิทธิของลูกหนี้ที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายฯ ดังกล่าว และ พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ บัญญัติเรื่องการโอนสินทรัพย์ที่เป็นสิทธิ เรียกร้องจากสถาบันการเงินไปให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ในกรณีบริษัทบริหารสินทรัพย์มอบหมายให้ ผู้รับชำระหนี้เดิมเป็นตัวแทนเรียกเก็บและรับชำระหนี้ที่เกิดขึ้น และให้ถือว่าการโอนสิทธิเรียกร้อง ดังกล่าวเป็นอันชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่แม้จะบัญญัติให้การโอนสิทธิเรียกร้องไม่ต้องบอกกล่าวไปยัง

ลูกหนี้ดังกล่าว ลูกหนี้ก็ยังมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตรี และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๕ จึงหาได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗ ไม่

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ ตรี ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๗

นายศักดิ์ เตชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ